

Tjänsteutlåtande
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Robert Blomdahl

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-11-17
Diarienummer: KS 2025/0248

Vildsvinsutbredningen i Österåkers kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsen föreslås, för att minska vildsvinsstammen i Österåkers kommun, besluta om utarbetande av en för synkroniserad/samordnad jakt. Vidare föreslås förstärkta biotopiska åtgärder vid vildsvinens infartskorridorer.

Kommunstyrelsen föreslås också att utreda möjligheter till användning av lokalt vildsvinskött i kommunens tillagningskök, samt att se över möjligheter att underlätta omhändertagande av slaktavfall m.m.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

1. Uppdra åt Samhällsbyggnadsförvaltningen att tillsammans med kommunens viltvårdare utarbeta en modell för och, efter ekonomiskt klargörande, att genomföra synkroniserad vildsvinsjakt på Ljusterö samt vid behov också i Åkersberga tätort.
2. Uppdra åt Samhällsbyggnadsförvaltningen att förstärka biotopiska åtgärder, i de tätortsnära områden som identifierats som vildsvinens infartskorridorer in mot Åkersbergas tätort
3. Uppdra åt Kommunstyrelsens förvaltning att ta fram ett förslag till ekonomisk hantering av fråga om synkroniserad vildsvinsjakt samt förstärkta biotopiska åtgärder.

Ärendet

Kort historik

Vildsvin har en lång historia i Sverige. Redan under stenåldern finns väldokumenterad förekomst. Sedan dess har stammens storlek varierat över tid. 1987 fastslog riksdagen att vildsvin har hemortsrätt i Sverige och ska räknas som en inhemsk ras (prop. 1986/87:58 om jaktlag). De vildsvin som idag förekommer i Sverige härstammar från rymningar ur hägn.

I Österåkers kommun sågs de första vildsvinen – i modern tid – år 2000 på sädesfälten mellan Arninge och Rosenkälla samt vid Kulla vägskäl. Året därefter observerades de på Brännbacken. De första trafikolyckorna med vildsvin ägde rum under 2003. På Ljusterö observerades de första vildsvinen under 2011.

Avskjutning, kort lägesbeskrivning, och förslag till åtgärder m.m.

- **Tätorten:** Under 2025 har ca 50 vildsvin skjutits (kommunens viltvårdare).
- **Ljusterö:** 5 jaktlag finns på Ljusterö och jakt, i olika former, bedrivs ca 5 dagar i veckan. Under 2024 sköts 167 vildsvin och sedan 1 juli 2025 har 85 vildsvin skjutits.

Siffror ovan gällande avskjutning har, av viltvårdare, meddelats kommunen 4 november.

Antalet vildsvin i Åkersberga (tätort) är väsentligt färre än den allmänna uppfattningen, medan antalet vildsvin på Ljusterö är långt fler än i tätorten. Oaktat de exakta volymerna, har behovet av åtgärder för att minska bestånden kommit att öka.

Insatser föreslås vidtas för att vända en utveckling, där allt fler kommuninvånare fått sina tomter och grödor uppbökade, soptunnor och kompostkärl välta samt en ökning av möten med vildsvin, såväl i tätorten som på landsbygden. I sammanhanget kan också föras fram att vildsvin åsamkar viltolyckor i trafiken.

Till Åkersberga tätort nyttjar vildsvinen ett antal infartskorridorer. Den första är mellan Garnsviken och Åkersberga golfklubb. Den andra vid Sjökarby som sömlöst övergår i Spånlöt, Hackstasparet, Smedby och Röllingby backar etc. Den tredje är västra och östra sidan av Margretelundsvägen; det vill säga Trastsjöskogen på den ena sidan och Flaxenvik, Gårdslöten, Lervik, Brevik på den andra sidan; alla dessa områden mynnar ut i Margretelund. Även en fjärde infartskorridor finns, och det gäller vildsvin som härrör från Rydboholm. De vildsvinen når inte in i centrala Åkersberga särskilt ofta, eftersom tillfartsvägen är delvis blockerad av 276 (viltstängsel), Österåkers golfklubb (elstängsel) och Roslagsbanan. Däremot påverkar de boende i Svinninge, Täljö, Täljöviken och Näsudden osv.

Ett än mer förstärkt samarbete mellan kommunen, lantbrukare, skogsägare och jägare i viltförvaltningsfrågor – i synnerhet när det gäller vildsvin – bedöms vara det som fungerar bäst, vid en önskan om att reducera vildsvinsstammen i kommunen.

Några faktorer att ta hänsyn till vid en önskan om reduktion av antalet vildsvin, är att arrendeavgifter bedöms vara mer attraktivt för markägare än vad t.ex. införande av en s.k. skottpeng skulle innebära. En baksida i detta är att arrendejakt ofta sker mer sporadiskt än systematiskt och effektivt.

Vidare att vissa markägare inte vill att vildsvinsjakt bedrivs på sina ägor – vilket tillskapar ett slags fristäder för vildsvinspopulationer.

S.k. skottpeng per vildsvin till jägare bedöms av kommunens viltvårdare inte ha någon större effekt, i form av ökad jakt på vildsvin. Här tillstöter även viss problematik kring inrapportering m.m.

Notera dock nedan, under förslag till åtgärder, ett alternativ med en ersättning som ges till välgörande lokalt ändamål.

Förvaltningens slutsatser

Vildsvin bör i princip inte förekomma alls i tätbebyggda områden. Utanför tätbebyggda områden (läs: bl.a. huvuddelen av Ljusterö) bör populationen reduceras kraftigt. Utökade åtgärder bör sättas in skyndsamt, eftersom en vildsvinspopulation, under gynnsamma förhållanden, kan fördubblas på ett år (Truvé och Lemel 2008). Erfarenheter från andra platser visar även att vildsvin som inte jagas får ett onaturligt beteende, bland annat genom att de förlorar sin skygghet för människor. Detta medför att möten med vildsvin ökar; något många människor upplever som obehagligt.

Förvaltningen föreslår att följande åtgärder vidtas respektive tittas vidare på:

1. **Beslut om att genomföra samordnad jakt (synkroniserad jakt).**
Åtgärden kan, under ledning av kommunens tjänsteman i viltvårdsfrågor, samordnas av kommunens viltvårdare, d.v.s. ansvara för den övergripande jaktledningen av jaktlag i kommunen.

Vid en samordnad jakt skulle kommunen kunna bidra ekonomiskt med en s.k. skottpeng, per nedlagt vildsvin, som avsätts till ett lokalt välgörande ändamål eller liknande. Här kan eventuellt även jägares omkostnader beaktas.
2. **Beslut om att förstärka biotopiska åtgärder i de tätortsnära områden som identifierats som vildsvinens infartskorridor in mot Åkersbergas tätort.** Mindre biotopiska åtgärder testades 2018 och bedömdes framgångsrika. Exempel på biotopiska åtgärder är röjning och gallring av vissa täta löv- och granbestånd på kända platser där viltvårdare vet att vildsvin samlas. Åtgärder av detta slag bedöms vara mycket effektiva.
3. Utreda möjligheter till användning av lokalt vildsvinskött i kommunens tillagningskök. Det finns goda exempel från andra kommuner, t.ex. Norrtälje och Katrineholm. Många kommuner, exempelvis Danderyd, Vaxholm, Vallentuna och även Österåker har under 2022 köpt vildsvinskött från grossister.
4. Ge Roslagsvatten i uppdrag att undersöka ett möjliggörande av mottagande av slaktavfall på Brännbacken. Åtgärden bedöms vara till nytta för tätorten, inte Ljusterö, och signaleffekt till jaktlag som lättare

kan avlägsna slaktavfall på korrekt sätt. Det kan stimulera ökad vildsvinsjakt om avfallshanteringen underlättas.

5. Utredda möjligheter att lämna slaktavfall och avlivade vildsvin i destruktions-/kastgropar) på anvisade platser på Ljusterö. Åtgärden bedöms vara till nytta för Ljusterö, och signaleffekt till jaktlag som lättare kan avlägsna slaktavfall och vildsvin på korrekt sätt. Kan stimulera ökad vildsvinsjakt om avfallshanteringen underlättas.
6. Kommunen bör genom kommunikation uppmäna allmänheten att anmäla ögonblickliga observationer av vildsvin till Infracontroll/Felanmälan. Viltvårdarna har nytta av anmälan av omedelbara observationer, inte inrapportering av äldre observationer.

Charlotta Sangregorio
Samhällsbyggnadsdirektör

Robert Blomdahl
Förvaltningsjurist

Skickas till
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kommunstyrelsens förvaltning

Verifikat

Document ID 09222115557562458385

Dokument

Vildsvinsutbredningen i Österåkers kommun
Huvuddokument
4 sidor
Startades 2025-11-17 10:04:46 CET (+0100) av Kristin
Jonsson (KJ)
Färdigställt 2025-11-17 10:22:18 CET (+0100)

Initierare

Kristin Jonsson (KJ)
Österåkers kommun
Org. nr 212000-2890
kristin.jonsson@osteraker.se

Signerare

Charlotta Sangregorio (CS)
Österåkers kommun
charlotta.sangregorio@osteraker.se
Signerade 2025-11-17 10:06:42 CET (+0100)

Robert Blomdahl (RB)
Österåkers kommun
robert.blomdahl@osteraker.se
Signerade 2025-11-17 10:22:18 CET (+0100)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: <https://scrive.com/verify>

